

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOENIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P.T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Katoličani in Misiionarska Cerkev Razmere v Jugoslaviji postajajo jasnejše

V nedeljo, 12. novembra, je tržaški škof msgr. L. Bellomi zbral slovenske tržaške vernike, da je z njimi obhajal Nedeljo zahvale Bogu za vse dobro. Saj od Boga prihaja vsak dober dar. To prirožnost je uporabil, da je razvil pastirski program za Slovence na Tržaškem. (Ured.)

Smisel tega našega vsakoletnega srečanja pri Svetem Justu je v tem, da škof natančneje zasnuje pastoralni načrt za slovensko versko skupnost. Z vaše strani pa je potrebno, da sprejmete te smernice, ki izrecno zadevajo vašo stvarnost.

Letos je smer že začrtal »Ljudski misijon« in teži k Cerkevemu zborovanju treh Benečij, ki se bo odvijalo prihodno pomlad. Tema tega zborovanja bo »Krščanske skupnosti in prihodnost Benečij«.

Rad bi z vami razmišljal o teh dogodkih, o njihovem pomenu za našo Cerkev in o tem, kar moramo storiti, da bo tudi naša slovenska skupnost soudeležena in da bo prejela spodbudo za svojo krščansko rast.

NIKAKOR NE IZVEN PRISTNIH IZROČIL

To, kar moramo nujno storiti, se navezuje na Cerkevno zborovanje treh Benečij. O tem je spregovoril tudi sam sveti oče Janez Pavel II. Dne 24. januarja 1987 je papež sprejel škofo naših škofij ob priložnosti obiska »ad Limina«. Gre za obisk, ki so ga vsi škofoje dolžni opraviti pri papežu vsakih pet let. Papež nas je najprej posamično poslušal, nato pa nas je skupno sprejel in nas nagovoril. Prav tedaj nam je namenil te besede: »Škofoje Treh Benečij so družba, ki nujno potrebuje okrepitev svojih etičnih in duhovnih korenin v kulturni identiteti, za katero mora črpati prvine iz svojih pristnih izročil.« To papežovo vabilo je povod, spodbuda in vodilo omenjenega zborovanja.

Ce to, kar je dejal papež, velja za beneško ljudstvo, toliko bolj velja za vas, ki ste, čeprav pripadate tržaški Cerkvi, Slovenci in govorite slovenski jezik.

Gre predvsem za vaše moralne in duhovne korenine, ki so krščanske, katoliške. Vaše ljudstvo je pregneto s krščansko tradicijo. Med vami se je uresničilo to, kar velja tudi za Benečijo in je bilo napisano v navodilih za zborovanje: »Vera in morala sta se večkrat polstovetili in sta oblikovali tako osebo kot družinsko in družbeno življenje... ustvarili sta trdno in plodno krščansko družbo.«

Nato pa se je zgodilo to, kar že poznamo: prišlo je do prevrata, do epohalnega pretresa, do nasilnega poskusa ošibitve temeljev vere v evangelij in zvestobe Cerkvi.

Bog pa je zvest. Jezusova obljuba ne bo prešla: »...peklenska vrata je ne bodo premagala« (Mt 16, 18). Ali verujemo v to? Papež nam pomaga, nas tolaži, nas bodri: korenine še obstajajo, še niso usahnile! Vendar morajo najti plodno prst, življenjski sok in ugodno podnebje.

To pa je kulturna identiteta. Od kod pa naj črpamo to sestavno in dinamično življenjskost? Papež pravi: »Ne izven svojih pristnih izročil!«, temveč v sami srčiki vašega naroda.

KULTURNA VSDIRANOST IN EVANGELJSKA RADIKALNOST

Razmišljanje o tem je lahko jasno ali abstraktno. Samo »pristno izročilo« se nam lahko dozdeva zastarelo, ne več aktualno, že preživeto.

Jaz pa vam pravim, da to ne drži. Pričani sem, da je možno in da je treba spremeniti veliko stvari. Povedal vam bom, katere. To pa, kar je prirojeno, ostaja vedno pristno in veljavno. Gre za bistvo evangelija, za pogled na osebo in skupnost, ki iz evangelija izvira. Gre za ljubezen in odpuščanje, zastojnost in usmiljenje, spreobračanje, pričevanje in služenje. Gre pa tudi končno za to, da živimo edinstvo, da uresničujemo resnico v ljubezni, da smo odprti za poslanstvo,

ekumenizem, dialog in da sodelujemo pri uresničevanju svobode, pravice in miru v bratstvu, vzajemnosti in pokornosti.

Ali ne predstavlja vse to veliko »kulturno« dediščino za vaše krščansko ljudstvo? Znamenja, ki se danes komaj zaznavajo, a hkrati z vso svojo izvorno močjo, pojavljajo na obzorju vzhodne Evrope, so zgodovinski dokaz, da je seme, čeprav pod ruševinami, še zdravo in da pričakuje nove pomladi.

Morda bo kdo izmed vas ugovarjal, da so te misli idealistične, da so nedosegljive kot privid in krhke kot sanje.

Tistim, ki tako mislijo, bi rad povedal, da tudi današnja družba in vladajoče ideologije zahtevajo vrnitev k našemu krščanskemu izvoru.

Ideologija sovraštva, rasizma, nasilja, vojne in predvsem vplivna miselnost radikalnega subjektivizma pozivata vernike k evangeljski radikalnosti.

Vendar z lahkoto razumemo, da ta predlog ni dobrodošel niti med verniki. Od krivito lahko rečemo, da ključne postavke evangelija, predvsem križ kot simbol »poveljanja«, modrosti in božje moči za odrešenje vsakega človeka, težko prodira v oznanjevanje, miselnost, življenje.

POSTENOST, POTRPEŽLJIVOST IN NENEHNO POSREDOVANJE

In vendar je ta pot prava, prehod pa je obvezen in enosmeren. »Nova evangelizacija«, o kateri papež stalno govori, nas usmerja v bistvo Jezusovega sporočila in njegovega daru. Na tej poti se vračamo k izviru. Okrepčali se bomo z resnico in milostjo, ki iz njega izvira.

Moramo biti pa kos tudi sodobnemu trenutku. Pri tem pa so nujne spremembe, o katerih sem prej govoril.

Priprava na zborovanje nam nudi v razmišljanje tri vprašanja, da posodobimo metode in da ustvarimo nekaj novega, da »posredujemo Boga« sodobnemu človeku in njegovi kulturi.

Ta tri vprašanja pa so: kako živimo vero v naših skupnostih, kako jo posredujemo mlajšemu rodu, kako jo vnašamo v naše kulturno tkivo. O tem moramo resno in nenehno razmišljati.

Mi pa se kot krajevna Cerkev priprav-

Na knjižnem sejmu v Cankarjevem domu se je Jože Smole v otvoritvenem govoru zavzel za sprostitev uvoza celotne literature vseh Slovencev v zamejstvu in po svetu. Torej tudi emigrantske. Jožetu Smoletu se v tem predvolilnem času za njegovo velikodušnost zahvaljujem, hkrati pa upam, da se bo v času še bolj razplamtele predvolilne kampanje ne samo zavzel, ampak tudi aktivno sodeloval pri spremembi zakonodaje, tako da bo končno že enkrat dovoljevala vsem Slovincem v svetu, neglede kakšne ideološke opredelitve so, brezskrbno potovanje v njih domovino. Sploh pa se ne smemo preveč čuditi, če bodo to v kratkem, zaradi iste ga vzroka kot pri Smoletu, naredili komunisti. Svojo rdečo-krvavo barvo že spreminjajo, tudi prazen grob za svoje žrtve so že ponudili svojcem neznano kje pomorjenih iz dachauskih procesov. Eno pa so procesi (božični, dachauski, Nagodetov), povsem nekaj grozljivejšega, predvsem zaradi množičnosti in brezobzirnosti pa so likvidacije nasprotnikov po celi Sloveniji.

REHABILITACIJA NEDOLŽNIH ŽRTEV

Začele so se javne zahteve za razkritje povojnih množičnih likvidacij v Kočevskem Rogu, Teharjah in po mnogih drugih krajih po Sloveniji. Tako je ljubljansko Delo (9.11.) celo na prvi strani objavilo zahtevo celjskega društva za varstvo okolja, da se pojasi streljanje ljudi v Košnici in Medlogu. Skupina prirediteljev komemoracije ob Lipi sprave na Žalah pa je v Delu (9.11.), Večeru in Demokraciji objavila petico skupščini SR Slovenije, naj raziše vse likvidacije ter omogoči svojcem ter javnosti obiskovanje skritih grobišč.

Kot izgleda, bodo v predvolilnem boju do aprila prihodnje leto, ko bodo volitve, prav grozodejstva diktatorskega komunističnega režima v Sloveniji glavna tema, s katero se bo skušalo komuniste omejiti v civilizacijske okvire.

Ijamo tudi na »Pred-zborovanje«, ki bo 25. in 26. novembra.

Za to škofljsko srečanje smo pripravili in posredovali dokument, ki prinaša izsledke drugih škofij o petih temah, ki se za naš položaj zdijo prevladujoče. Te so: družina, kultura in šola, ekumenizem in dialog, narodnostne skupnosti, gospodarstvo in delo.

Gre za vzgojne in socializacijske strukture, skozi katere se mora pretakati vera.

SKUPNO STOPIMO NA POT, POGUMNO IN Z UPANJEM

Sedaj smo na poti. Župnije, občestva, skupine so poklicane, da prevzamejo skrb za to pobudo in da prekvajajo božje ljudstvo. Cilj in smer sta jasno začrtana. Treba je storiti prvi korak. Oceniti pa moramo tudi svoje zmogljivosti, nato pa skupno nadaljevati pot. Žal pa obstaja nevarnost, da se postavimo ob stran in da le opazujemo. To pa bi bilo nedopustno.

S tega mesta z vso močjo svojega srca ponovno izrekam apostolove besede: »Gledajte vas pa zaupamo v Gospoda, da tudi delate in boste delali, kar vam zapovedujemo.«

Tako bosta tudi današnja zahvala in prošnja, naj Bog blagoslovi naše delo in podari »seme sejalcu in kruh lačnemu«, ovrednoteni in Gospodovih očeh z izpolnjevanjem njegovega ukaza: »Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu.«

Slovenska verska skupnost bo lahko utrdila svoje korenine v lastni kulturi in vedro pričakala razcvet učlovečene vere, evangeljskega pričevanja in občestvene rasti le, če bo njena Cerkev, ki je v Trstu, živela bratsko edinstvo in bo eno telo in en duh tudi v svojem pastoralnem delu. V ta namen molimo!

POLOŽAJ OPOZICIJE

Po propadu t.i. okrogle mize opozicije in komunistov, ki je bila zaradi nepopustljivosti komunistov le »klepetalni klub«, je prišlo do formiranja dveh dokaj ločenih opozicijskih blokov. Zmernejši, ki mu mnogi pravijo tudi »prorežimski« blok, saj ima že sedaj precej oblasti v svojih rokah, sestavljajo ZSMS, Zeleni Slovenije in Klub 89. Pravi opozicijski blok, ki ga pa prej imenovani ozerja z »narodnjaki«, pa sestavljajo Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska demokratična zveza, Kmečka zveza in Sloveska krščanska demokracija. Zanimivo, ali pa tudi ne, je, da postaja gonilna sila te združene opozicije, kot se ta blok imenuje, Jože Pučnik, oseba torej, ki so jo komunisti imeli zaradi t.i. »verbalnega delikta« kar sedem let v ječi, nato pa je moral emigrirati. Pučnik se je pred kratkim vrnil iz emigracije in sedaj uspešno nastopa v javnosti. Obstoj združene opozicije, ki jo koordinira Pučnik, vsekakor narekuje naslednje leto zelo zanimive volitve.

MITING »RESNICE«

V Sloveniji je trenutno pravo obsedeno stanje ob nesramnih zahtevah srbskih fanatičnih nacionalistov s Kosovega, ki bi radi organizirali 1. decembra sredi Ljubljane t.i. »miting resnice«. Ogromno in preveč energije se troši z ukvarjanjem s tem »problemom«. Slovenska politika, kot že tolikokrat, bojzani svojega naroda

uspešno kanalizira na svoj (predvolilni) mlin.

MILOŠEVIČEV ORTODOKSNI KOMUNIZEM

Sedaj, ko je Miloševiću uspelo pošteno skregati narode v Jugoslaviji, se je znašel pred zidom resnice. Na eni strani katastrofalno stanje srbskega gospodarstva, na drugi pa vedno bolj odločna opozicija proti njemu, ki je, razumljivo, sestavljena predvsem iz srbske inteligence. Na volitvah je sicer zmagal, vendar spet s pomočjo krvi, ki je tik pred tem tekla na Kosovu. Miloševićeva klika dela ta trenutek s klasično staliniščno sodno farso proti Vllasiju Jugoslaviji nepopravljivo škodo. Oči vse svetovne javnosti se raje ozirajo na Poljsko, Madžarsko, Vzhodno Nemčijo in že tudi na Češko in Bolgarsko stran, balkanska blaznica z Miloševićevim ortodoksni komunistom pa je vredna le posmeha, vsekakor pa tudi ekonomskega ignoriranja. Tudi slovenski človek je obubožan, vendar ima ta trenutek vsaj vzpostavljeno takšno politično razmerje sil, ki je optimistično. Ampak kaj nam pomaga, ko pa Milošević na primer na vprašanje Reuterjevega novinarja o skrajno revnih rezultatih srbskega ljudskega posojila mirno in jasno odgovori, da se prav zato v Srbiji toliko borijo za integriteto Jugoslavije.

Gre torej za nadaljevanje delitve ali jasneje rečeno, jemanja s krožnikom tistim, ki na njih sploh še kaj imajo.

V.L.

Naša zakonska zaščita Nekaj se je premaknilo

V petek, 17. novembra, se je zgodil majhen čudež: rimska vlada je odobrila osnutek zakona o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji. Predložil ga je minister za deželne zadeve in ustavna vprašanja Antonio Maccanico. Na začetku se je vladne seje udeležil tudi deželni predsednik Adriano Biasutti, ki je po seji dejal, da je predložil vladi le nekaj tehničnih popravkov. Ni pa povedal katerih. Vsekakor o tem vladnem osnutku vladajo različna mnenja. Slovenci z njim nasploh nismo zadovoljni zaradi nekaterih omejitev. Tako naj bi določila zaščitnega zakona ne veljala za Kanalsko dolino in Rezijo. Pa tudi za nekatere občine v Benečiji ne. Zlasti pa nas je vse prizadelo dejstvo, da je iz zakona izvzeta Podgora. V goriški občini naj bi novi zakon veljal za Standard, Pevmo in Oslavje ne pa za Podgoro, ki je bila do leta 1927 samostojna slovenska občina; ki ima še vedno prisotno močno slovensko avtohtono prebivalstvo z lastno mašo v slovenskem jeziku in cerkvenim pevskim zborom, z različnimi slovenskimi društvi, prosvetnimi zbori; ki je sploh tudi kulturno zelo razgibana. Ta Podgora naj bi veljala za izrazito italijansko predmestje, kot recimo Sv. Rok ali Sv. Ana. To je hudo izmaličeno gledanje na Gorico in njeno realnost. Če je A. Biasutti nesel tudi ta »tehnični popravek« vladi v Rim, potem ga vprašujemo, ali sploh ve, kje je Podgora-Piedimonte in kakšno je njeno prebivalstvo.

Pravijo, da se bo ob razpravi v parlamentu dalo to in ono izboljšati. Če ne bodo popravili krivice storjene Podgori, bo potreben nov shod na Trstniku in, če potrebno, tudi v Rimu. Kolikor nam je znano, še nihče ne ve za točno besedilo Maccanicevega zakonskega osnutka. Reakcije so pa bile različne: slovenski zastopniki vseh strank so izrazili svoje nezadovoljstvo, ker zakon ni takšen, kot smo pričakovali; italijanski politiki so rekli, da je v zakonskem osnutku tisto, kar je v danih razmerah mogoče doseči, ker mora vlada upoštevati tudi italijanske politične sile, posebno v Trstu, da se bo pa to in ono res dalo

izpopolniti v teku razprave v parlamentu. Toda mi bi opozorili, da se med omenjenimi razpravami da tudi to in ono še poslabšati.

Zaradi tega bo res potrebna izredna budnost, ko bo osnutek prišel pred parlament. Vsekakor, tudi manj ugoden zakon, je boljši kot noben zakon.

Berlinski škof pri papežu

Nenadno odprtje berlinskega zidu je presenetilo vse, tako Nemce kot ostali svet. Da bi bil Vatikan neposredno informiran, je prišel v Rim berlinski škof msgr. Sterzinsky. V posebni avdienci ga je sprejel tudi papež.

Ze nad tri milijone vzhodnih Nemcev je dobilo propustnico za prestop meje v Zvezno republiko Nemčijo. Nemška ekspeditivnost: v nekaj dneh so izdali tri milijone propustnic, v Gorici in Trstu moraš čakati na obnovo potnega lista ali propustnice po en mesec in več.

Huda nesreča rudarjev

V premogovnem rudniku v Aleksincu v Srbiji je prišlo do izredno hude nesreče; zaradi požara v rudniku, 700 m pod zemljo, je zgorelo ali se zadušilo 90 rudarjev. Ze dolgo so vedeli, da so varnostne razmere v rudniku izredno zastarele. Tako hude nesreče pa nihče ni pričakoval; je ena najhujših v zgodovini. Srbska vlada je oklicala tri dni žalovanja.

Pokol jezuitov v San Salvadorju

V srednjeameriški republiki San Salvador se je znova razplamtel boj med revolucionarji sandinisti in vladnimi četami. V tem boju je nekaj desetini zamaskiranih mož vdrl v rezidenco jezuitov v prestolnici San Salvador in pobilo šest patrov in dve uslužbenki. Vse kaže, da gre za dejanje oddelkov smrti, ki niso mogli trpeti patrov-jezuitov, ker so zagovarjali pravice revnih in oznanjali teologijo osvoboditve. Oddelki smrti so skrajni desničarji, ki so že umorili škofa Romera.

V PROTITOKU

Razburkane vode med italijanskimi katoliškimi laiki

Italijanski katoliški svet oživlja zadnja leta zelo razgibana notranja dialektika. Še do nedavnega se je ta dialektika najvidneje izražala na plemenični, črti katere nasprotna pola sta bila na eni strani Katoliška akcija, na drugi strani pa bojevit gibanje Comunione e liberazione. V svoji knjigi *Anketa o krščanstvu* je Vittorio Messori obe gibanji predstavil kot dva različna pristopa do razumevanja krščanstva.

KATOLIŠKA AKCIJA - COMUNIONE E LIBERAZIONE

Ta različnost pristopa je v marsičem še danes vidna. Po mnenju enih (Katoliška akcija) je pomembno predvsem ne izgubiti stika z modernim svetom, se živeti v vse ljudi in v vsakega človeka, poudarjati to, kar nas kot ljudi združuje, in ne tega, kar nas ločuje. Treba bi bilo torej nekako posredovati med evangelijsko vizijo in vizijo laičnega ali marksističnega humanizma. Prvenstveni poudarek naj bi torej bil na dialogu, vrata Cerkve naj bi ostala odprta različnosti, ne da bi se kristjani sami odpovedali svojemu prepričanju.

Za druge (Comunione e liberazione) pa je nujno predvsem ohraniti nedotaknjeno identiteto krščanstva v vsej njegovi celovitosti, paziti, da krščanstvo ne razvoden v medel in splošen humanizem.

Medtem ko vztrajajo prvi na »ortopraksi«, to se pravi na pravilnem življenju in ravnanju, sta za druge na prvem mestu »ortodoksija« (pravovernost) in spreobrnjenje; medtem ko se zavzemajo eni za »prvenstvo vere« ter prepričajo politične izbire odločitvi posameznika, so drugi odločno mnenja, da morajo kristjani tudi v politiki nastopati kot kristjani.

Razumljivo je torej, da imajo omenjena razhajanja svoj videz izraz tudi v političnem življenju. Če nekoliko poenostavimo, se pristaši »dialoške usmeritve« (Katoliška akcija) v glavnem prepoznajajo v levi struji Krščanske demokracije, njihovi »nasprotniki« pa v strankinem centru.

KRIZA IN POLEMIKE

Treba pa je reči, da sta v sedanjem trenutku oba opisana modela v določeni krizi. Prvi pretres je pred trema letoma sprožil papež Janez Pavel II. Nastopil je na državni konferenci Katoliške akcije (25.-27.4.1986) ter od nje zahteval, naj razmisli o novih oblikah vidne krščanske prisotnosti v italijanski družbi. Takrat je del vodstva italijanske Katoliške akcije odstopil, njen predsednik pa je zase izbral enoletni prostovoljni javni molk. Vendar pa se je po tej konferenci ozračje znotraj Katoliške akcije umirilo in organizacija deluje sedaj v popolnem soglasju z italijansko škofovsko konferenco.

Se hujša pa je kriza, v katero je zabredlo gibanje Comunione e liberazione. To pa predvsem po zaslugi letošnjega »meetinga« v Riminiju (20.-27.8.1989). Slednji se je, morda tudi mimo prvotnih namenov, sprevrgel v tribuno pravega osebnega medsebojnega obračunavanja med člani Krščanske demokracije, tako da niti vatikansko glasilo Osservatore Romano ni moglo molčati in je nekatere pojave na »meetingu« (28.29.8.) obsodilo. S tem pa se vode v stranki še daleč niso umirile. Polemike so se nadaljevale tudi med nedavno volilno kampanjo za obnovo rimskega občinskega sveta. Celo na račun papeževega vikarja, kardinala Polettija so bile s katoliške strani izrečene grobe kritične besede. V obrambo kardinala se je javno oglasil tudi papež.

Kot je napisala jezuitska revija »Civiltà Cattolica«, so lahko mnenja o polemikah, ki pretresajo italijanski laikat, seveda različna, nobenega dvoma pa ni, da določeni stil med katoličane ne bi smel imeti vstopa. Ko se polemična ostrina sprevrže v obsojanje, moralno diskvalificiranje človeka, v osebna obračunavanja, potem seveda ni več govora o dialogu, o bogastvu različnosti, »edinosti v različnosti« itd. Take in podobne držje namreč krščansko občestvo rušijo. Cerkvi pa prinašajo samo škodo.

žč

DUHOVNA MISEL:

»To je judovski kralj.«
(Lk 23,38)

Še dva druga so križali obenem z njim. Na levi in desni Gospoda vesoljstva visi grešno človeštvo. Prvi se mu je posmehoval: »Ali nisi ti Mesija? Reši sebe in naju!« (Lk 23,39). Imel ga je za lažnega preroka in kralja, ki ne more rešiti sebe in druge. V današnjem svetu, ki je ves zazrt vase; med ljudmi, ki malikujejo kupčijo in politiko; ki se čutijo vsemogočne zaradi dosežkov moderne tehnike; ki se predajajo potrošnji in užitkom za vsako ceno; ki odklanjajo vsako drugačnost in imajo za »sveto« dolžnost ohraniti svoj kraj jezikovno, kulturno, politično, rasno in versko čist; ki nerazodno drvijo v moralni propad; ki nosijo težko odgovornost za grenke vzdihne in klice na pomoč revnih, zatiranih, preganjanih in trpečih — koliko je med njimi tistih, ki v Kriznem kralju prepoznajo svojega Boga in odrešenika?

Druga je vznemirila krotkost božjega Mučenika, ki je, zasramovan do smrti, odpušal svojim preganjalcem. Videl je napis na križu: poslušal posmeh in kletev. Tisti trenutek je morala prešiniti njegovo dušo silna svetloba in razumel je, da naveden človek ne more umirati na takšen način. Iz njega je privrelo odrešujoče spoznanje in molitev: »Jezus, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!« (Lk 23,42).

Kristus je kralj, ker je z odpuščanjem in smrtjo na križu začetnik novega božjega ljudstva. Milost križa vrača padlemu človeštvu podobo pred prvim grehom. Naš odgovor Gospodu mora biti — da.

MILAN NEMAC

Med dvoglavi orlom in slovensko zastavo

V svojem romanu »Dunajski valček za izgubljeno preteklost«, ki je kot dvanajsti zvezek Sodobne knjige pred nedavnim izšel v Trstu, se nekonvencionalni pisatelj Lev Detela spet enkrat podaja na področje, ki ga v slovenski kot v avstrijski literaturi v tej obliki do sedaj ni še nihče obravnaval. Opisuje namreč spremenljive pa do neke mere tudi že tradicionalno napete odnose med neko fiktivno avstrijsko plemiško družino Sternberg in Slovenci v polpreteklem in sedanjem času, ki pa se naslanjajo na marsikatero realno zgodovinsko dejstvo in očitno tudi na pisateljeva tovrstna konkretna doživetja v bivši avstrijski cesarski in sedanjí republiki prestolnici Dunaju, ki od humanizma dalje predstavlja eno glavnih izobraževalnih in vplivnih kulturno, gospodarsko in družbeno-političnih središč za Slovence, posebno še do ustanovitve slovenske ljubljanske univerze leta 1919.

Roman, ki je nekakšna besedna kompozicija iz desetih srečanj med slovenskim arhivarjem in grofovsko družino, takoj privlači bralca s svojim tekočim in svežim pripovednim slogom v lepi, začuda jasni slovenščini, in s spretno spleteno zgodbo, v katero se, kot med vrticami povedano, na poetično rahločuten način vpleta ljubezensko obarvana simpatija med groficiño Ano Marijo in arhivarjem. Vse do konca romana pričakuje bralec nek spontan srčni izliv iz obeh strani, rekli bi trenutek šibkosti, ko odpovedo zunanji okviri dobrih manir in medse-

bojnega spoštljivega in dostojnega odnosa, ki pa ga le napolnjuje potrebno zupanje, obojestranska pripravljenost, da vsaj z dobro besedo in z razumevanjem namesto predsodka in sodbe stojiš ob strani tudi drugačnemu človeku drugega izvora.

Sploh je poleg plastičnih opisov Dunaja ob različnih zgodovinskih dogodkih, kot je na primer prihod nekdanje cesarice Cite po več kot šestdesetih letih spet na Dunaj, velik čar tega dela, ki v njem ljudje občujejo še etično zavzeto, s čutom za odgovornost in z voljo po objektivni sodbi. Tudi ni barbarskega trganja zaves na račun neke ideologije ali apriorne sovražnega odnosa do tega, kar ne poznaš in kar ti je nekdo kjerkoli v šoli ali v knjigah enostransko prikazal, brez upoštevanja bistvenega dejstva, da si na kakršnemkoli položaju, iz kateregakoli že sloja ali pa izven družbe in zgodovinskega dogajanja vedno lahko človek, v kolikor to še seveda si.

Novi zgodovinski roman Leva Detele deluje v tem oziru optimistično, čeprav ni nikakršna posladkana predstava tudi rezkih živlžgov dvoglavega orla. Izžareva prepričanje, da smo mu duhovno dorasli in da z večjo izkušnjo, po tolerantnem pogledu nazaj, naprej in v sedanost, sedamo na vlak s slovensko zastavo na lokomotivi, pripravljeni, da se bolj samostojni in duhovno zreli odpeljemo v prihodnost...

L.R.

Po poteh apostola Pavla

5
V TROJO IN ČANAKKALE

Pot se je vila naprej ob obali egejskega morja, nato pa zavila v notranjost. Pokrajina je lepa in valovita zaradi gričastih vzpetin. Popoldne smo prispeli v nekdanjo Trojo, kjer je v prejšnjem stoletju začel arheolog Schliemann z izkopavanjem. Pred vhodom med razvaline so postavili zaradi turistov velikega konja, ki naj bi predstavljal takoim. trojanskega konja iz Homerjeve Ilijade, toda ta posnetek je povsem smešen in naiven, da se vsak nasmehne taki propagandi.

Ostanki obzidij potrjujejo, da je bilo mesto večkrat porušeno in ponovno sezidano, vsaj devetkrat ali celo enajstkrat. Začetek prvega obzidja postavljajo v tretje tisočletje pred Kr. Verjetno je mesto imelo strateško važnost zaradi bližnje dardanske ožine, ki je zapirala pot grškim osvajalcem v Malo Azijo. Homerova pripoved naj bi bila zgolj legendarna. Kraj smo zapustili z mešanimi občutki.

Proti večeru smo prispeli v prijazno turistično mestce Čanakkale. Naslednji dan zjutraj, to je bilo 31. julija, smo se tu vkrcali na trajekt in se preko dardanske ožine po dvajsetminutni vožnji izkrcali v Gelibulu na evropskem delu Turčije.

noramski ogled mesta s pogledom na Zlati rog ali naravno zavarovano pristanišče. Obiskali smo dobro ohranjeno bizantinsko cerkev Sv. Odrešenika izven obzidja, sedaj spremenjeno v muzej. Po proglasitvi turške republike 1923. leta so nekatere nekdanje krščanske cerkve, ki so jih bili spremenili v mošeje, tedaj preimenovali v muzeje. Tako sta se ohranila še nekdanja bazilika sv. Sofije in cerkev sv. Irene. Mnogo cerkva so muslimani uničili, druge pa spremenili v mošeje. Tako je v mestu nad 600 mošej ali molilnic. Katoličani imajo tako v mestu oz. predmestju šest cerkvā, dve izmed teh sta pri italijanskem in francoskem konzulatu. Protestantje in evangeličani imajo tri cerkve. Nadalje so verniki, čeprav maloštevilni, tudi vzhodnih katoliških obredov: bizantinskega, kaldejskega, armenskega in sirskega. Številnejši so verniki grške pravoslavne Cerkve s carigrajskim patriarhom Dimitriosom I. na čelu in 12 naslovnimi metropoliiti ter 6 pomožnimi škofi. Vseh grških pravoslavnih vernikov raztresenih po Turčiji je okoli 70.000, imajo 68 župnij, 94 duhovnikov in 11 samostanov. V mestu so še manjše skupine kristjanov predkalcedonskih cerkvā. (Prihodnjič dalje)

Naš koledar

Marsikdo je tudi letos že prejel stenski »Naš koledar«. Verjetno se pa ni vprašal, zakaj prav »Naš koledar«. Odgovor je zelo preprost: razlikuje se namreč od vsakega drugega koledarja, razen tistega, ki ga izda Goriška Mohorjeva družba. Ni isti kot ljubljanski, ker mi nimamo dneva borca, vstaje itd. Pa tudi kakšen praznik je drugače postavljen (Sv. Rešnje telo in kri).

V »našem« koledarju so tudi nekateri svetniki, ki jih častimo v Trstu ali v Gorici, ki jih drugi koledarji ne poznajo. Pri svetnikih je včasih izbira zelo težka: kakšen dan jih je več, včasih skoraj nobenega. Pri izbiri smo se ozirali na imena, ki jih rabijo tu pri nas.

★

Kaj je rekel Milan Kučan

Prvak slovenskih komunistov je rekel: »Zdaj je temeljni problem v Jugoslaviji to, ker želi ena polovica Jugoslavije za preti drugo polovico.«

NA POTI V ISTANBUL

Prispeli smo v Trakijo in nadaljevali pot proti Istanbulu. Pokrajina je zelo valovita in rodovitna, pot se je vila ob morju in se tudi odmikala od novih turističnih obmorskih naselij. V teh so v zadnjem času našli zatočišče številni turški begunci iz Bolgarije. Vedno gostejši promet nas je opozarjal, da se bližamo dvmilijonskem mestu Istanbulu, nekdanjemu Konstantinopolu, Bizancu ali Carigradu.

Začetki Bizanca, obmorskega naselja ob Marmarskem morju, segajo v 6. stoletje pr. Kr. Prvi krščanski cesar Konstantin je mesto povzdignil v prestolnico (330 leta po Kr.) vzhodnega rimskega cesarstva, pozneje Bizanca, zato se je imenovalo Konstantinopolis ali Carigrad. Leta 1433 so ga zavzeli Turki in mu dali ime Istanbul, do leta 1923 je bilo prestolnica turškega imperija.

Kosilo smo imeli v restavraciji ob Marmarskem morju. Nato smo opravili pa-

P. CLAUDEL:

Marijino oznanjenje

Odlična predstava, pesniška umetnina, ena najboljših, kar smo jih v Kulturnem domu gledali, ko je gostovalo gledališče iz matične domovine. Naj se zavedamo ali ne, življenje slehernega človeka je krivulja drame, ki se prepleta z božjim in človeškim.

Za versko indiferentnega Claudela nastopi ura razodetja pri polnočnici v Noterdamski cerkvi v Parizu. Notranje prevzet začuti dolžnost, da svoje umetniško ustvarjanje posveti duhovni rasti, da služi resnici: »In ni druge resnice od Kristusa, ki je Glas in Življenje«, so njegove besede.

Dialogi oseb te drame so pravi slavo-spev suverene duhovne veličine. Samo izbrano občinstvo lahko doživlja čudovito poezijo Marijinega oznanjenja. Obilje simbolov, moč duhovnega sporočila, izbrano izražanje umetnične francoske aristokracije, uvršča to dramo v izrazit vrh dramske umetnosti. V tem smislu daleč presega običajne konvencionalne predstave pletenčenja besed in burnih izbruhov strasti.

Glavna junakinja Violaine predstavlja plemenito deviško lepoto, v skladnosti duha in telesa, da očara Pierra Craonskega, ki jo na prvi pogled vzljubi: »O, podoba večne Lepote, ti nisi moja! Kako bi te mogel pogledati, ne da bi te vzljubil?« In Violaine: »Bodi mož, Pierre! Vreden plamena, ki te pozivja. Če te žema poročiti, naj se to zgodi na zlatem svečniku, kakor velikonočna sveča med petjem Slave vesoljne Cerkve!« Ko Violaine, idealno bitje, skoro nadzemske lepote, prekipeva od sreče: »Oh, kako je svet lep in kako sem srečna!«, ji Pierre odgovori: »Tebi še duša v trenutku povzpne do nebeških višin. Meni je potrebna vsa silna mogočnost katedrale z njenimi globokimi temelji, da me vsaj nekoliko dvigne. Hvaljen bodi Bog, ki je mene, gobavca, izobilil ter me rešil vseh zemskih skrbi. Vilil mi je smisel treh dimenzij ter me naredil za očeta njegovih cerkvā. Da morem francoski domovini obuditi vzvišena svetišča božje navzočnosti. Tja se vdana srca zatekajo k svoemu Bogu, kjer se nenehno obnavlja revne vdove posvečena mera moke, olja in vina!«

Sorodnost tega dramskega misterija z Marijinim oznanjenjem, je Claudel videl v poslanstvu Violaine, »otoku milosti«, ki postane zaznamovana, ko jo s poljubom okuži govabi Pierre. Dovršila bo svoje poslanstvo, ko govoba, slepa in osumljena nezvestobe, umre kot žrtev, ki prinaša odrešenje. Njena rodna sestra »črna Mara«, tekmičica v ljubezni do Jacka, se spreobrne, ko ji Violaine obudi k življenju mrtvega otroka. Z Violainino smrtjo nastopi konec razkola, kralj in papež zasedeta vsak svoj prestol. Papež iz Rima proglasi sveto leto, osvobodjenje jetnikov itd. Tako se usodni dogodki srednjega veka, ki jih je Claudel včlenil kot dopolnilo zgodovinskemu ozadju, ugodno razpletejo. Zaključí se v božičnem veselju ob rojstvu božjega Otroka med angelsko glasbo.

Ob smrti ljubljene hčere Violaine še verski navdih očeta: »Blagoslovljena smrt, v kateri se izpolni vse prošnje Očenaša!«

Vse ostale nastopajoče osebe se odlikujejo po enotnosti sloga Claudelove filozofske osnove. Nič ne moti statističnost nekaterih prizorov, vsa pozornost gre čisti poeziji besedila. Uspeh drame je v mojstrski interpretaciji protagonistov. Škoda le za neakustičnost gledališke dvorane. Če je problem akustike občuten pri izvajanju orkestralnih simfonikov, je tembolj občuten pri dramskih prireditvah.

F.V.

Glasbena prireditve
All Frontiers

V tem tednu se vrši v organizaciji goriške pokrajine glasbena prireditev z gornjim naslovom, prostore ima v hiši Dornberg na goriškem gradu. V nedeljo bo zaključni koncert v goriškem Avditoriju ob 21. uri s krstno predstavitvijo umetnika arola Budda iz ZDA z istočasnim snemanjem na gramofonsko ploščo. V soboto, 25. novembra, bo vedno na goriškem gradu okrogla miza o novostih na glasbenem področju s sodelovanjem glasbenikov, kritikov in časnikarjev. V ponedeljek, 27. novembra, pa bo v tržiskem teatru koncert Doubling Riders iz Anglije. V galeriji EXIT v ul. Favetti v Gorici bo ves teden v večernih urah odprta razstava fotografskih reprodukcij, vedno na tematiko iskanja novih načinov izražanja graškega umetnika Denisa Tomasinija.

Vinko Beličič

Publikacije ZSKP ob 30-letnici ustanovitve

Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici je ob 30-letnici ustanovitve izvedla vrsto pomembnih pobud, ki so obogatile goriški kulturni prostor v teh jesenskih mesecih.

Med temi je tudi izdaja dveh publikacij, in sicer knjige o 30-letnem delovanju Zveze in zbrane kompozicije prof. Mirka Fileja.

Prvo publikacijo je uredila prof. Lučana Budal, Filejeva dela pa je izbrala prof. Franka Zgavec: Za grafično opremo obeh sta poskrbela Nadja in Silvan Bevcar.

Na predstavitvi, ki je bila v sejni dvorani goriške pokrajine, sta o publikacijah spregovorili prof. L. Budal in F. Zgavec, medtem ko sta italijanske udeležence o delih seznanila Branko Blažič in prof. Helena Plesničar, ki je orisala lik in delo prof. Mirka Fileja. Zbirka Filejevih skladb nosi naslov »Nekje v gorah« in vsebuje skladbe za moške, ženske in mešane zборе. Gre za pesmi svetnega značaja, ki jih je Filej uglasbil na besedila Milke Hartman, Ljubke Sorli, Franca Zbašnika, M. Elizabete, Ferdinanda Kolednika, p. Krizostona in Vinka Beličiča.

Skoraj dve sto strani debela publikacija o 30-letnem delu ZSKP je zasnovana v treh glavnih enotah: prva obsega poleg uvodnih predsednikovih misli in seznamu zaslužnih članov Zveze in njenih društev, razmišljanje dr. Andreja Bratuža, v katerem spremlja in ocenjuje 30 let Zveze, njena načrtovanja in dosežke.

Bratuž sklene svoj prispevek v pripravi, da je slovenska kultura v tem prostoru naša, prepojena s tradicionalnimi duhovnimi vrednotami, odprta, pogumna in samozavestna na poti do širše duhovne skupnosti v Evropi.

Bratuževo je tudi razmišljanje o vzrokih nastanka ZSKP. Njegova misel seže v čas po 2. svetovni vojni, ko je prišlo na Goriškem do ločitve duhov. Društveno delovanje je tedaj zadobilo novega zagona, ustanavljala so se društva, leta 1959 pa še ZSKP, ki naj bi omogočila tesnejšo povezavo goriške prosvete. Njene smerne so bile: gojiti slovensko kulturno-prosvetno dejavnost v smislu krščanskih načel in narodne obrambe.

Sledi pregled delovanja Zveze. Pod naslovom Skozi trideset let je zbrana na podlagi časopisnih podatkov Zvezina dosedanja dejavnost. Porazdeljena je na: glasbene dramske prireditve, kulturne ve-

čere, razstave, proslave, gostovanja, tečaje in natečaje, družabne prireditve in razno.

Prva enota publikacije obsega še popis odborov, od ustanovnega do zadnjega iz leta 1989. Doslej jih je bilo 27.

Delovanje ZSKP so obogatile tudi različne publikacije in tudi te so popisane v tetji brošuri. Popis obsega le važnejša dela do aprila 1989.

Sklepna enota prvega poglavja pa nosi naslov Živijo med nami kot svetli vzori. V tem okviru se Zveza spominja tistih članov, ki so s svojim požrtvovalnim udeleževanjem zapustili vidno sled v naših društvih. Čeprav se je njihova življenjska pot prežgoda zaključila, nam o njih govorijo njihova imena. Svetel vzor so nam prof. Mirko Filej, poleg njega Maks Debenjak, Emil Valentinčič, Alenka Černič. Kot zadnji Viktor Prašnik, toda za svoje kulturno-prosvetne zasluge nenadomestljiv.

In že smo pred drugim poglavjem publikacije z naslovom Zveza slovenske katoliške prosvete združuje. Tu so zbrana poročila posameznih društev, včlanjenih v Zvezo. V zaporedju je prikazano življenje Slovenskega katoliškega prosvetnega društva Mirko Filej iz Gorice, Slovenskega katoliškega akademskega društva Skad oz. SMReKK iz Gorice, Slovenskega katoliškega prosvetnega društva Lojze Abram iz Pevme, Prosvetnega društva Podgora, Prosvetnega društva Štandrež, Slovenskega katoliškega prosvetnega društva F.B. Sedej iz Steverjana in Slovenskega katoliškega društva Hrast iz Doberdoba.

Prikazom sedmih prosvetnih društev sledijo prikazi pevskih zborov Rupa-Peč, Lojze Bratuž in Mirko Filej, Člana ZSKP sta še Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in slovenski osek Ljudskega radia. Center E. Komel je bil član Zveze do letošnjega leta, ko je dobil status šole in se je osamosvojil.

Novi škof na otoku Krku

Sv. oče je sprejel odpoved dosedanjega škofa na Krku msgr. Karmela Zazinovića. Ta je dopolnil 75 let starosti in se je v skladu s Cerkvim zakonikom odpovedal vodstvu škofije. Na njegovo mesto je sv. oče imenoval dosedanjega škofa-pomočnika msgr. Josipa Bozanića.

Dr. Damjan Paulin ob predstavitvi publikacij ZSKP

ALOJZIJ TURK

Kosovo in Makedonija deželi tragedij

(12)

Ko pa so 1912. leta, po prvi balkanski vojni, Albanci dobili svojo državo, se je seveda začela večati narodna samozavest tudi na Kosovu. Politiki pa so sejal narodno in versko nestrpnost. Do usodnega medsebojnega nezaupanja je prišlo največ zaradi krivic v času delovanja komisij agrarne reforme po 1920. letu.

Številčno razmerje med Albanci in Srbi se je vedno bolj večalo v korist Albancev, ker so mnogi Srbi emigrirali proti severu in ker so Albanci imeli številčnejši prirastek otrok.

Objektivno se mora priznati, da so Srbi na Kosovu izgubili večino zaradi večjega naravnega prirastka Albancev, zato pa so Srbi v večini v Vojvodini, Sremu in še kje.

Seveda to ne opravičuje kakršnegakoli nasilja ne enih ne drugih. Nasilje in medsebojno obtoževanje ni pot do rešitve. Ko se trezno sprejme realno stanje, ki se ga ne da zanikati, preostane samo pošten sporazum, medsebojno spoštovanje.

K temu bi lahko veliko prispevale verske in kulturne skupnosti ter poštna administracija. Nasilje pa bo rodilo samo nasilje in nesrečo! Prav bi bilo, da bi, vsaj po toliko tragičnih izkušnjah, zgodovina postala učiteljica!

SMISEL DELA IN ZETEV S SEDANJEGA STALIŠČA

Zares, šele z življenjske perspektive se lahko pravilno oceni življenjsko pot. Pri meni je bila posebno prva leta pravi križev pot, posut z mnogimi nevarnostmi in tudi krivicami. Vesel sem, da sem se še živ vrnil v svoj rojstni kraj, med svoj narod. Iskreno lahko izjavim, da mi ni žal prehojene življenjske poti, vsega dela in trpljenja, tudi smrtnih nevarnosti ne. Bogu in ljudem, ki so nekako usmerili moje življenjsko pot, sem hvaležen. Posebno prva leta sta moja navzočnost in moje delovanje v južnih krajih imela ogromen pomen, bil sem v tolažbo in moralno pomoč. Preživeli se vsi še z veseljem in hvaležnostjo spominjajo onih srečanj.

Področje mojega delovanja je bilo velikansko, prometna sredstva pa komaj v povojih. Smrtne nevarnosti so prežale na

SVET SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

Ubaldo Vrabec

TOLMINSKI PUNTARJI

opera v treh dejanjih

Libreto: Janez Dolenc

(po zgodovinskih virih in motivih iz del Ivana Preglja; obdobje marec 1713 - april 1714)

koncertna izvedba

LJUBLJANA - nedelja, 26. novembra - Filharmonija ob 19.30

TRST - ponedeljek, 4. decembra - Kulturni dom ob 14.30

Izvajajo: simfonični orkester iz Ljubljane - operni solisti: O. Gracelj, N. Belamarič, J. Kores, J. Reja, I. Sancin, B. Gorinšek, M. Trček, I. Tuskarič,

V. Zdravec, M. Vedernjak - moški zbor društva »Consortium musicum«

Dirigent: dr. Mirko Cuderman

Koncert se vključuje v širši kulturni program pod geslom Tolminci za mir

Cecilijanka 1989

Najstarejša glasbena revija Cecilijanka je stopila letos v svoje četrto desetletje; v soboto in nedeljo je bil namreč v deželni Avditorij v Gorici njen 31. večer. Zbori, ki so vedno nastopali v Katoliškem domu, so se zadnji dve leti morali zateči v Avditorij, ker dvorana v KD ni imela in jih tudi za letošnjo Cecilijanko ni še dobila vseh avtonizacij. Z nekega stališča je Avditorij bolj primeren kot KD, z drugega pa ne. Bolj primeren je, ker je to bolj »noble« prostor, z drugega pa ne, ker se po končanem nastopu zbori in publika nimajo kje ustaviti za prijateljsko srečanje in klepet. Tako smo tudi letos morali, zlasti poslušalci, po končanem nastopu vsak na svoj dom, ali pa se zateči v kako gostilno ali bar, da smo lahko izmenjali vtise. Upajmo, da bo prihodnje leto Cecilijanka lahko znova v KD, ki je manj gosposki, a bolj domač.

Oba večera je bil Avditorij polno zaseden, posebno še v nedeljo. Nastopilo je 22 zborov. Na prvi pogled je bilo to veliko število, ki bi utegnili dolgočasiti, a ni bilo tako. Brez dolgih govoranc je program teklen brez zastojev, kakor na filmskem traku.

Znova se je izkazalo, kako nas lepo petje vedno bolj druži. Nastopajoči zbori so namreč prišli iz vseh predelov, kjer bivajo Slovenci: Koroška, Kanalska dolina, Slovenska Benečija, Goriška, Tržaška, z onstran državne meje ter tudi Furlanija, saj je nastopil tudi zbor iz Begliana, prav kakor je voščil Fr. Prešeren v Zdravljici, ki so jo za uvod zapele dekleta iz Steverjana: »Žive naj vsi narodi...«

Cecilijanka nima tekmovalnega značaja kot številne slične pobude, tudi v Gorici. To dejstvo je za vzpodbudo zborom bolj prikladno kot razna tekmovanja, saj lahko zapojejo brez treme vsi zbori in njih dirigenti ter izpričajo, kako jim je pri srcu lepo petje. Kot vemo, je tudi Cecilijanka imela od začetka tekmovalni značaj, a ga je kmalu opustila, ker so zbori

sami tako želeli. Izkušnja priča, da so prav izbrali. Vendar o Cecilijanki prihodnji kaj več.

Povečali bodo cerkev Kraljice miru

Nad Rojanom je prijazna cerkev Kraljice miru. Zelo radi jo imajo novoporočenci. Številni sklepajo svoj zakon v tej cerkvi, ker je posvečena Mariji, ker jo lahko lepo okrasijo in ker je v bližini dovolj parkirišč. Leta 1986 je bila pri tej cerkvi ustanovljena samostojna župnija, ki šteje okoli 2500 prebivalcev. Cerkev pa je za tako število ljudi premajhna. Preteklo nedeljo, 19. novembra, je g. škof Belomi blagoslovil temeljni kamen za povečanje cerkve. Ob cerkvi bodo zgradili tudi župnišče in druge prostore, ki so potrebni za učinkovito pastoralno delo v župniji. Stroški so predvideni na 500 milijonov lir.

NAROČNINE ZA LETO 1990

Italijanska pošta je zmeraj bolj neredna, a tudi iz leta v leto dražja. Tako so se že med letom podražile in se bodo še podražile v letu 1990 pristojbine za tiskovine, oz. za časopise.

Vsled tega je naš časopis prisiljen, da nekoliko prilagodi naročnine za leto 1990.

V TRAFIKAH in po cerkvah ostane cena nespremenjena, tisto lir za izvod.

NAROČNINA ZA ITALIJO po pošti letno 45.000 lir.

TUJINA: Evropa in ostale dežele po navadni pošti 70.000 lir.

LETALSKA POŠTA 95.000 lir.

Kot povedano, poviški so zaradi višjih poštinskih pristojbin.

Upamo, da bodo naročniki razumeli, zakaj ti poviški, in da nam bodo ostali zvesti. Za dosedanje zvestobo vsem naročnikom najlepša hvala.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV priredi

REVIJO ZBOROV

v nedeljo, 26. novembra, ob 17. uri

V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Slovenski izseljenci iz Mežice (Koroška) od Nemcev med vojno preseljeni v Makedonijo

vsakem koraku, med njimi tudi boleznimi, najpogostejše malarijo. Nikdar nisem niti razmišljal, še manj želel, da me bo nasilje s krivicami pripeljalo iz južnih predelov do Beograda in da bom prav v zadnjih letih moral prevzeti še nadškofovsko službo v našem glavnem mestu Beogradu. Tako je bilo nekako zaokroženo moje delovanje. Povsod so ostali, ne samo med katoličani, dobri znanci in prijatelji. Tako so tudi spomnili nekakšno nagrado in zadoščenje.

Kako lepo bi lahko bilo tudi v naši državni skupnosti, če bi bilo več medsebojnega spoštovanja in prijateljskega sodelovanja — razumevanja! Več poštenja na vseh straneh!

DELOVANJE

V BEOGRAJSKI NADŠKOFIJI

Po dvajsetletnem delu v skopski škofiji (v Makedoniji, na Kosovu in v Sandžaku) sem moral proti svoji volji in v ne posebno ugodnih razmerah nekaj časa bivati v Sloveniji. Ko je bilo to mimo, me je beograjski nadškof dr. Ujčič povabil, naj pridem pomagat, saj so bile potrebe velike, duhovnikov pa malo. Menil je, da meni ne bo pretežko, ker sem toliko let uspešno opravljal različne podobne dolžnosti v podobnih razmerah, diaspori, kjer so bili katoličani manjšina, pravoslavni večina. Seveda se je istočasno s podobno prošnjo obrnil tudi na ljubljanskega škofa msgr. Vovka. Poudaril je, da je dolga leta prebil v Ljubljani kot profesor na teološki fakulteti in da je bil tudi moj profesor. Že zato in zaradi prijateljstva med beograjsko in ljubljansko škofijo mi je škof Vovk ne samo dovolil, ampak celo priporočil, naj ugodim prošnji. Takoj ko je bilo mogoče, sem odpohtoval v Beograd in kmalu prevzel upravo stolne župnije Kristusa Kralja. To je bilo v začetku 1959.

Beograjska nadškofija, ki ima sicer svoje korenine že v prvih stoletjih krščan-

Bralci pišejo

O verouku na šoli — Nekaj misli matere in profesorice

Z zanimanjem sem prebrala uvodnik v zadnjem Katoliškem glasu izpod peresa škofovega vikarja dr. Lojzeta Škerla Zakaj ne verouka?

Dr. Škerl se sprašuje, zakaj toliko mladih verouk odklanja in ugotavlja, da je verouk z drugimi enakopraven šolski predmet. Kot tak pa zasluži, da ga ostali profesorji podprejo in se tudi zanj zanimajo. »Kdo naj uči naše mlade poštenosti, zavzetosti, dobrote itd., če ne prav veroučitelj? Drugi profesorji nimajo tega v programu.«

Tako dr. Škerl.

Izhajam iz lastne izkušnje.

Verouk: da sem morala sama podpisati za svojo hčer v šoli dvakrat. Prvič, ker mi tako veleval zakon, drugič, ker so, baje, prišli novi obrazci.

Naši mladi, od katerih, po mnenju dr. Škerla, nekateri odklanjajo verouk, so bili najprej otroci. Te pa k verouku, k veri, k dejavnemu krščanskemu življenju usmerjajo starši in veroučitelji.

Ko se je letos začel pouk, so bili na naši šoli otroci brez veroučitelja do 10. oktobra, to je 20 dni.

Verouk je pač drugim enakovreden šolski predmet, ugotavlja dr. Škerl, in zasluži, kakor vsi predmeti, da ga ostali profesorji podprejo in se tudi zanj zanimajo.

Tudi sama sem prepričana, da mora biti odnos do verouka prav tako resen kakor do slehernega drugega šolskega predmeta. Podpirati pa ga mora in se zanj zanimati v prvi vrsti veroučitelj. Kakor za vse ostale predmete morajo zato starši imeti možnost govorilnih ur z veroučiteljem, veroučitelj pa ima prav tako kakor ostali šolniki pravico in dolžnost, da se udeležuje sej in šolskih svetov.

Tudi starši imajo seveda pravico pravočasno izvedeti, kdaj verouka ne bo in kaj bo namesto tega.

Na naši šoli vsega tega ni. Stik z veroučiteljem lahko poiščete le na ulici, če se potrudite pohiteti za njim. Kdaj se bo sploh začel verouk, pa lahko izveš šele na lastno pobudo in od takrat te nekateri motrijo kakor hudodelca, ki počenja nekaj nezakonitega.

Kako bi bilo, ko bi od začetka leta tam do srede oktobra, zmanjkala učiteljica matematike in prirotopisa in bi staršev nihče ne obvestil, da teh predmetov ne bo in kaj bo namesto njih, kljub oznaki na urniku?

Torej naj bo resen odnos do verouka kot šolskega predmeta obojestranski — od šole in od staršev (oz. dijakov na višji šoli).

Se posebej zato, kakor je tudi msgr. Škerl pravilno ugotovil: »kdo naj uči naše mlade poštenosti, dobrote itd., če ne prav veroučitelj?« Torej gre pri tem tudi za veliko moralno odgovornost.

Ob vseh lastnih izkušnjah se mi zdi pošteno, da ne nalagamo krivde za vso malomarnost in nezanimanje do verouka le našim mladim, pač pa najprej potrkamo na lastne prsi in si izprašamo vest.

Jelka Cveblar

Širite „Katoliški glas“

(Se nadaljuje)

